

ЕНЕРГИЈА

КОЛУБАРА

број 29 // март 2020.

ISSN 2560-5143

Сачувати
стабилност
„Колубаре“

Молимо све запослене у Јавном предузећу „Електропривреда Србије“ да се понашају одговорно и заштите и себе и друге од корона вируса и да поштују мере безбедности и здравља на раду.

Перите руке око 20 секунди сапуном и топлом водом или користите гел са дезинфекцију

Користите марамицу када кашљете

Избегавајте да додирујете лице

МЕРЕ ЗАШТИТЕ:

КАДА ТРЕБА ПРАТИ РУКЕ?

ПРЕ:

- непосредног контакта са храном и припреме хране
- додиривања уста, носа и очију
- контакта са болесником

ПОСЛЕ:

- брисања носа, кашљања, кијања
- употребе тоалета
- контакта са животињама
- руковања отпадом или чишћења просторија
- вожње градским превозом или додиривања предмета који су у додиру са великим бројем људи
- контакта са болесником

Често перите руке водом и сапуном (у трајању од најмање **20 секунди**) или користите средство за дезинфекцију на бази **70%** алкохола.

Избегавајте **блиски контакт** са особама које имају повишену телесну температуру, кијају и/или кашљу. Избегавајте **руковање** и **љубљење**, а са саговорницима одржавајте раздаљину.

Не дирајте очи, нос и уста неопраним рукама.

Ако кашљете или кијате, **прекријте уста** и нос на дланциком или папирном марамицом. Марамицу одмах **баците у канту** за отпатке и руке одмах оперите.

Маску користите само ако кијате и кашљете или уколико негујете болесне.

Често **проветравајте** просторије.

Избегавајте боравак **у затвореном простору** са већим бројем људи.

Уколико имате заказан лекарски преглед или вам је потребан рецепт за лекове које редовно узимате, **контактирајте лекара телефоном**.

Не узимајте антибиотике на своју руку.

Одржавајте хигијену животног простора.

За ближе информације можете позвати 064 8945 235 и посетити covid19.rs, посебну страницу Министарства здравља за информације о корона вирусу. У случају да приметите симптоме обавестите надлежне за безбедност и здравље на раду.

ПРЕПОРУКЕ ЗА ОСЕТЉИВЕ ГРУПЕ СТАНОВНИШТВА

Инфекција корона вирусом у око 80% случајева узрокује благу болест и већина оболелих се опоравља, док 6% има тешки облик болести са компликацијама. Највећи број тешких облика болести регистрован је код особа старијих од 60 година и особа са хроничним болестима (болести срца и крвних судова, хроничне болести дисајних органа, шећерна болест). Старије особе и особе са хроничним болестима треба да се придржавају истих општих мера заштите као и општа популација и да користе своју уобичајену терапију према савету лекара.

Садржај

из епс групе

04 ЕПС формирао кризни штаб
Стабилност система и заштита запослених су приоритет

актуелно

06 Разговор са Миодрагом Ранковићем,
председником Синдиката „Колубаре“
Сачувати стабилност „Колубаре“

09 Посебно место „глодара 4“
на „Тамнава-Западном пољу“
Непрепознатљив багер

10 Завршен годишњи ремонт багера
„глодар 3“ на Пољу „Д“
Спреман за нове изазове

репортажа

14 Са радницима Топлане
у јеку грејне сезоне
Производња паре по плану

локални мозаик

17 Активности
Туристичке организације Лазареваца
Излетнички туризам – шанса за развој

18 Одржана финала Купа Србије
за одбојкашице и одбојкаше
Убљанке освојиле Куп

20 Обишли смо чувени бувљак у Шопићу
**Ако вам фали даска,
овде је!**

временов

22 Историјат геолошких истраживања
у „Колубари“
Претходница копова

Примена најновијих технологија у пројектима ЕПС-а

Наставља се модернизација

08

Актуелна дешавања у Постројењу
за припрему угља

Хомогенизација је приоритет

12

У посети диспечеркама
на Пољу „Д“

Чувари људских живота

импресум

ЕНЕРГИЈА
КОЛУБАРА

ИЗДАВАЧ: ЈАВНО ПРЕДУЗЕЋЕ ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА СРБИЈЕ.
ЧАСОПИС ИЗЛАЗИ МЕСЕЧНО

В. Д. ДИРЕКТОРА: Милорад Грчић, ДИРЕКТОР СЕКТОРА ЗА ОДНОСЕ С ЈАВНОШЋУ: Звездана Јовановић Поповић, РУКОВОДИЛАЦ ОДЕЉЕЊА ЗА ИНФОРМИСАЊЕ И ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК: Наталија Живковић, ТЕХНИЧКИ УРЕДНИК: Милош Павловић, ФОТО-РЕПОРТЕРИ: Александар Рашин и Милан Цвијетић, АДРЕСА РЕДАКЦИЈЕ: Карађорђева 37, 11550 Лазаревац, ТЕЛЕФОНИ: 011 785 5086, 785 5089, Е-МАИЛ: redakcija@rbkolubara.rs, WEB SITE: www.rbkolubara.rs, НАСЛОВНА СТРАНА: Александар Рашин, ЛОГОТИП: Милош Павловић, ШТАМПА: „BIOGRAF COMP“ д. о. о. Београд, ТИРАЖ: 3.500, ПРВИ БРОЈ ЛИСТА РУДАРСКОГ БАСЕНА „КОЛУБАРА“, ПОД НАЗИВОМ „КОЛУБАРА“, ИЗАШАО ЈЕ ИЗ ШТАМПЕ 24. СЕПТЕМБРА 1960. ГОДИНЕ, ОД 15. НОВЕМБРА 2017. НОСИ НАЗИВ „ЕПС ЕНЕРГИЈА КОЛУБАРА“

Стабилност система и заштита запослених су приоритет

У ТЕНТ А одржан је први састанак кризног штаба „Електропривреде Србије“ који је формиран на иницијативу Милорада Грчића, в. д. директора ЈП ЕПС са циљем да се осигура стабилност система и заштита запослених у време ширења корона вируса.

Састанку 15. марта присуствовали су чланови кризног штаба из пословодства ЈП ЕПС и ОДС „ЕПС Дистрибуције“, предвођени Грчићем, епидемиолог, здравствени радници, представници Синдиката радника ЕПС-а и Александар Антић, министар рударства и енергетике Србије.

– Стање у „Електропривреди Србије“ и другим енергетским компанијама је апсолутно стабилно и нема никаквих проблема у функционисању и снабдевању, а предузимају се озбиљне мере да се такво стање и задржи. Дефинишу се јасне процедуре понашања, поступци запослених, руководилаца да би се одржао

несметан рад свих енергетских компанија и обезбедило поуздано снабдевање кључним енергентима. У ЕПС-у су спремни да спроведу све мере у борби против корона вируса које ће у наредном периоду доносити председник Александар Вучић и Влада Србије – рекао је Антић.

Министар је најавио да ће се наредних дана у ЕПС-у наставити са увођењем нових мера – од решавања питања превоза радника, дезинфекције аутобуса, појачане хигијене, дефинисање процеса рада у свим сегментима и условима.

Милорад Грчић, в. д. директора ЈП ЕПС истакао је да је циљ ЕПС-а да омогући несметано функционисање система и обезбеди континуирану производњу и снабдевање електричном енергијом за све грађане и привреду уз примену свих неопходних мера да би се ограничило ширење корона вируса на минимум.

На састанку је константовано да је ЕПС међу првима у држави донео и усвојио те мере, које се већ примењују у читавом систему пословања. Размотрене су и могућности додатних мера које би могле да се примене у наредном

периоду, у случају заоштравања ситуације са ширењем вируса. Формирани су тимови који ће организовати рад у производњи и дистрибуцији, а наложено је да се дефинишу сви процеси рада и запослени који су неопходни у том процесу, да би се сви послови одвијали несметано.

– Верујем да ће запослени ЕПС-а и овог пута показати пуну одговорност и поштовати сва правила безбедности и заштите на раду, укључујући и она посвећена заштити од корона вируса – рекао је Грчић.

У свим просторијама ЕПС-а постављена су дезинфекциона средства и обезбеђена је континуирана набавка додатних количина, а запосленима који су на радним местима изложени повећаном ризику од инфекције корона вирусом биће набављена додатна заштитна средства.

Запослени ЕПС-а биће континуирано информисани о свим одлукама и мерама да би се спречило ширење непроверених информација.

Р. Е.

■ Обележено пола века ТЕНТ А

Планови за будућност гарантују још 50 година

Термоелектрана „Никола Тесла А“ у Обреновцу дочекала је 50 година од почетка рада као очуван и модернизован објект који има своју будућност – рекао је Милорад Грчић, в. д. директора ЈП ЕПС, на обележавању пола века од повезивања на систем првог блока ТЕНТ А.

Грчић је истакао да су такви резултати постигнути захваљујући радницима који су успели да одрже ТЕНТ А и у време ратова, санкција и хиперинфлације.

– Ускоро ћемо почети и ревитализације блокова

А1 и А2, градим систем за одсумпировање за четири највећа блока, са кинеским партнерима „Пауер Чајна“ смо потписали Прелиминарни споразум о завршетку изградње ТЕ „Колубара Б“ у Каленићу, а у РБ „Колубара“ имамо нове копове. Урадили смо много и пројекти који су у току су најбољи доказ да политика државе и председника Србије Александра Вучића подразумева да се модернизује, очува и сачува ЕПС у државном власништву – рекао је Грчић и нагласио:

– ЕПС је у последњих неколико година уложио

60 милијарди динара само у дистрибутивну мрежу, захваљујући којој је у Србији отворено 200 нових фабрика са хиљадама нових радних места, а новоизграђени ауто-путеви имају најмодернију технологију.

Александар Антић, министар рударства и енергетике, рекао је да Влада Србије, председник државе и читава садашња структура власти немају ни у било каквим размишљањима приватизацију ЕПС-а.

– Наш план је да ЕПС буде власништво Републике Србије и да га јачамо и развијамо. Управо из тог разлога су наши планови

пре свега инвестициони, а све су то јасне поруке да Србија хоће да развија своју електропривреду. То је наша чврста политика – нагласио је Антић.

Он је додао да је у ТЕНТ А за 50 година произведено 366 милијарди киловат-часова електричне енергије, што је када се претвори на данашњу цену вредност од 18 милијарди евра.

Председник синдиката радника ЕПС-а Милан Ђорђевић рекао је да ТЕНТ А може да доживи још 50 година ако се настави са добрим одржавањем и радом, а држава, пословодство и радници су заједно на задатку да очувају ЕПС од притисака ЕУ.

Обележавању јубилеја присуствовали су чланови Надзорног одбора ЈП ЕПС, представници пословодства и синдиката ЕПС-а, локалних самоуправа и пословних партнера.

Р. Е.

Потписани споразум
о адаптацији
бродске преводнице
ХЕ „Ћердап 2“ и
прелиминарни
споразум за
завршетак изградње
ТЕ „Колубара Б“
у Каленићу

Наставља се модернизација

Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре и „Електропривреда Србије“ потписали су споразум о адаптацији бродске преводнице на Хидроенергетском пловидбеном систему „Ћердап 2“, којим настављају успешну сарадњу на обнови бродских преводница. Укупна вредност пројекта процењена је на 27,5 милиона евра.

– Преводница која ће бити обновљена значи нови живот, исто као што нови живот значи то што ћемо у наредних 10 година, а трудимо се да то буде и мање, урадити капитални ремонт свих 10 хидроагрегата овде на „Ћердапу 2“. Тиме ћемо повећати инсталисани производни капацитет за 50 мегавата. Кад завршимо комплетну реконструкцију, имаћемо 320 мегавата инсталисане снаге најчистије и најјефтиније, зелене енергије. Захваљујем председнику Србије Александру Вучићу на подршци, као и потпредседници Владе Зорани

■ Зорана Михајловић и Милорад Грчић

Михајловић и свим учесницима пројекта – рекао је Милорад Грчић, в. д. директора ЈП ЕПС.

Преводница је пуштена у рад 1994. године и за то време је прошло више од 170.000 пловила и 110 милиона тона робе у укупно 40.700 превоза. Обнова ће омогућити да постепено расте број преведених бродова и превезеног терета. Зорана Михајловић, потпредседница Владе Србије и министарка грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, рекла је да први пут после неколико деценија Србија може да каже да

су улагања у водни саобраћај око 350 милиона евра.

– Реконструкција обе преводнице, на Ћердапу 1 и 2, вредносно износи 60 милиона евра. ЕПС ће бити задужен за документацију, министарство које водим биће инвеститор, а када се све заврши, пренећемо сва права на ЕПС. Нема ничег важнијег од улагања у енергетску и путну инфраструктуру. Хвала ЕПС-у што смо за посао реконструкције преводнице на „Ћердапу 1“ добили похвалу европских институција да је цео тај процес један од најпрегледнијих у водном сектору наше земље – поручила је Михајловић.

Важан корак у обезбеђивању енергетске независности и сигурности Србије у будућности направљен је потписивањем Прелиминарног споразума о сарадњи са компанијом „Пауер Чајна“ (Power China) на завршетку изградње Термоелектране „Колубара Б“ у Каленићу, код Уба. Прелиминарни споразум потписали су Милорад Грчић и Јанг Бо, директор компаније „Пауер Чајна“. Градња ТЕ „Колубара Б“ започета је осамдесетих година прошлог века, а план ЕПС-а је да се у сарадњи са кинеским партнером, на основу међудржавног

споразума Србије и Кине, заврши изградња тог заменског капацитета, са једним блоком снаге око 350 мегавата и у складу са најновијим технологијама и мерама заштите животне средине које је прописала ЕУ.

– Поносан сам јер смо успели да покренемо пројекат који је почео и стао осамдесетих година прошлог века. Захваљујући визији и политичкој жељи председника Србије Александра Вучића да се ЕПС модернизује, развија и шири у власништву државе, ми смо направили пресек стања шта је започето и дошли до данашњег потписивања споразума који је почетна тачка за наставак пројекта – истакао је Грчић приликом потписивања прелиминарног споразума у Обреновцу.

ТЕ „Колубара Б“ имаће и примарне и секундарне мере за смањење емисије азотних оксида, систем за одсумпоровање, електрофилтере за смањење емисије прашчастих материја, систем за смањење живе и халогених елемената, систем за третман отпадних вода. Завршетком модерне и ефикасне ТЕ „Колубара Б“ омогућава се искоришћење угља, најснажнијег енергетског ресурса који Србија има, до 2050. године. Завршетак овог пројекта има велики значај и за домаћу привреду, будући да ће минимум 45 одсто испоручене опреме и радова извести српска привреда. План је да блок буде на мрежи до краја 2024. године.

Р. Е.

■ Почетна тачка за наставак изградње ТЕ „Колубара Б“

Адаптација преводнице

ЕПС настоји да користи најбољу технологију, модерну и ефикасну опрему. Захваљујући томе, рад бродске преводнице ХЕ „Ћердап 2“ биће безбеднији, трошкови одржавања 30 одсто мањи него сада, а енергетска ефикасност опреме повећаће се за 50 одсто.

Најважније поштовање
Колективног уговора.
Неопходно ангажовање
нових радника, како
би процес производње
континуирано текао.
Новост – специјалистички
прегледи за запослене
„Колубаре“ и у КБЦ „Дедиње“

Прошле су две године откако су министар рударства и енергетике Владе Србије Александар Антић и председник Синдиката радника „Електропривреде Србије“ Милан Ђорђевић потписали Колективни уговор, коме је, уз одређене измене и допуне, продужен период важења на три године, тачније до 2021. године. Према речима Миодрага Ранковића, председника Синдикалне организације РБ „Колубара“, очекује их велики посао и преговори око продужетка Колективног уговора, који ће бити у примени од фебруара наредне године.

– Најважнији посао на коме ради Синдикат, свакако је потписивање Колективног уговора. То је документ којим се, у складу са законом, уређују права, обавезе и одговорности у области радних односа у државним институцијама, односно утврђују се већа права и повољнији услови рада од права и услова који су утврђени законом. С обзиром на то што у фебруару 2021. године престаје да важи садашњи, ми већ од јесени ове године морамо кренути у преговоре са надлежнима око продужетка Колективног уговора. Добро је што постоји јединствен уговор на нивоу целог ЕПС-а, који је по мом мишљењу један од најбољих, и најважније од свега, поштује се у свим сегментима онога што су потписали Влада Србије и Синдикат. Не очекујем никаква одступања, а надам се и неком побољшању за раднике, у финансијском смислу, а везано за регрес и топли оброк – рекао је Ранковић.

Међутим, оно са чиме се годинама уназад представници Синдиката суочавају јесте ситуација у производњи која је, како каже Ранковић, веома тешка.

– На временске услове, јасно је, ми не можемо да утичемо, ради се и на плус 40 и на минус 20 степени Целзијуса, али оно што је велики проблем у производњи јесте недостатак радне снаге. Још већи проблем нам је правио Закон о забрани запошљавања, када је ступио на снагу пре неколико година. Ми смо урадили све да тај проблем превазиђемо, људи су отишли у пензију уз стимулативне отпремнине, међутим тај број није надокнађен, иако је договор био да сваки од њих буде замењен. То није испоштовано, па се сада на коповима и у свим производним

Сачувати стабилност „Колубаре“

погонима осећају последице тога. Захваљујући Милораду Грчићу, в. д. директора ЕПС-а, који је био и на челу „Колубаре“ и одлично зна како овај систем функционише, успели смо да преко издвојених предузећа „Колубара-Услуге“ и „ПРОТЕНТ“ ангажујемо запослене, који су до сада радили на уговор о привремено-повременим пословима, како би процес производње континуирано текао – истакао је Ранковић.

Ранковић и његови сарадници сматрају да држава мора да пронађе системско решење, јер како каже, „Колубара“ је жив систем, ради се 365 дана годишње. Не може, наглашава, један човек да ради за тројицу, јер се то свакако одражава на све сегменте производње.

За стабилан рад „Колубаре“ неопходно је, објашњава наш саговорник, не само остварење задатих производних биланса, него и планирање и реализација великих пројеката. Проблем представља процедура јавних набавки, која отежава набавку резервних делова, али и нове опреме. У оперативном делу пословања, проблеме у организацији проузроковала је централизација и реорганизација пословања

предузећа, која је спроведена за време претходног руководства ЕПС-а.

–Укидањем статуса привредног друштва и премештањем центра одлучивања начињена је неправда „Колубари“. Ми сматрамо да као носилац енергетске стабилности у Србији морамо овим системом да управљамо одавде, са лица места. Мора да се зна ко је први човек „Колубаре“, ко даје задатке, али и ко за њих одговара. Са позиција које имамо у синдикату, колега Милан Ђорђевић

Повољнија цена рекреација

Редовне активности Синдиката на реализацији рехабилитација и рекреација, са циљем побољшања здравственог стања и рекреативног одмора запослених се настављају и у 2020. години.

И ове године у понуди су бање, планине и море, а избор дестинације је личан. С обзиром на то да је део финансијских средстава из прошле године остао у Фонду на позицији рекреација и рехабилитација, донета је одлука да се смањи новчано учешће радника у рекреацијама за 2020. годину за десет одсто.

и ја, тражимо да се „Колубари“ врати статус који је имала раније, и указиваћемо и даље и инсистирати на решавању тог проблема. Кажем проблема, јер се одавно показало да не само да није допринео ефикасности рада, него је донео и бројне последице – нагласио је Ранковић.

Успешна производња

– Добро је што календарски излазимо из зиме, а још боље што су и ова и претходна зима биле благе. То кажем зато што је „Колубара“ била у тешкој ситуацији што се тиче производње откритке, а самим тим и производње угља. Добро је што се копови шире, отварају нови (Поље „Е“, Поље „Г“ и коп „Радљево“) јер то подразумева сигурну експлоатацију и успешну производњу. Свакако не смемо да заборавимо коп „Тамнава-Западно поље“, који је изнео терет производње угља у претходних десет година. Сада је део баласта пребачен на Поље „Е“. У питању су велике резерве угља за наредне године, па и деценије. Као рудар сам свестан да ће бити проблема у технолошком смислу, јер угаљ залеже на велику дубину. Али с обзиром на наше искусне раднике, мислим и надам се да ће „Колубара“ у наредним годинама бити на висини задатка, као и увек – истакао је Ранковић.

Оно што највише забрињава је здравствена слика запослених у РБ „Колубара“, која је из године у годину све лошија. Поражавајућа је чињеница да је број молби, предатих фондовима солидарности „Колубаре“, у задњих 15 година увећан за чак 70 одсто.

– Потписивањем Колективног уговора, пре две године, успели смо да добијемо и нешто већа средства, што је с обзиром на већ наведену статистику, било неопходно, иначе би нам се фондови угасили. Ми учествујемо и у лечењу чланова породица запослених. Изузетно ме брине овакво стање. Управо из тих разлога, ушли смо у преговоре са Клиничко-болничким центром „Дедиње“ о увођењу специјалистичких прегледа и у тој установи. Ових дана потписујемо уговор са њима, а договорено је да после обављеног систематског прегледа, уколико запослени има дијагнозу којом се потврђује неко срчано обољење и обољење крвних судова, након добијеног извештаја из нашег Дома здравља, контактирамо са запосленим, и ми му заказујемо преглед у КБЦ „Дедиње“ – рекао је Ранковић, и додао да би то био први корак ка што успешнијем и ефикаснијем решавању овог проблема. Други корак био би отварање дела клинике при лазаревачком Дому здравља, са опремом и њиховим лекарима.

Одржан је састанак са директорима двеју установа, и очекује се да ће тај пројекат заживети крајем године. Сарадња са осталим здравственим центрима, установама и ординацијама се, како истиче Ранковић, наставља и даље.

Р. Лазић

Против приватизације ЕПС-а

Пре извесног времена у јавности се појавила информација о преласку ЕПС-а у акционарско друштво.

– Оно што ћемо ми као Синдикат подржати, уколико до тога дође, јесте АД затвореног типа, а то значи да нема поделе бесплатних акција грађанству. Чин поделе акција на такав начин, значи би тоталну приватизацију. Ми ћемо се и даље залагати да ЕПС не треба продавати и да је неопходно да остане сто одсто државно предузеће. За нас у „Колубари“ је најважније да располажемо сировином, енергентом без које нема привреде, индустрије, и у крајњој линији, ни живота. Верујем да ће угаљ бити и остати неприкосновена сировина која ће имати утицај на развој свих осталих привредних делатности. То је наша велика предност у односу на све друге – закључио је Ранковић.

Због значаја Дробилане за несметану производњу и припрему угља реализују се пројекти за њену модернизацију

Хомогенизација је приоритет

Постројење за припрему угља, Дробилана, има специфично место у производњи на тамнавским коповима. Ако дође до већег застоја у Дробилани, тада и копови морају стати са производњом угља. Зато у овом постројењу све мора да буде у најбољем реду, одговорност запослених је већа, а притисак увек присутан.

У просеку пут термоелектрана у Обреновцу дневно иде 39 возова. Копови у „Колубари“ успевају да обезбеде потребне количине угља, 80.000-90.000 тона дневно, а са Дробилане одлази просечно око 60.000 тона. Током прошле године, у овом постројењу је припремљено и отпремљено око 18 милиона тона угља. У прва два месеца ове године дато је 400.000 тона више у односу на исти период прошле године.

– Наш проблем су, у односу на раније, скраћени сервиси који трају четири сата, док су пре трајали целу смену. Захваљујући доброј сарадњи све три службе успевамо да ревитализујемо опрему у довољној мери да све функционише без проблема. Добром организацијом и залагањем свих запослених, почевши од помоћних радника, па до свих запослених осталих струка, не правимо велике застоје чак и када дође до непланираних кварова. Могло би се рећи да су застоји сведени на минимум – нагласио је Миодраг Танасковић, заменик управника.

■ Миодраг Танасковић

Временске прилике су ове зиме биле наклоњене свим учесницима у производњи угља јер није било великих снежних падавина. Само једном се садржај заглавио у бункеру и тада су искористили машину под високим притиском коју су добили прошле године. Захваљујући њој успели су да за седам-осам сати од главе бункер у којем је било много леда и влажног снега, што би без ове машине трајало неколико дана.

Најважнији посао је линија хомогенизације, која је у пробном раду од почетка године. Линије се пуштају свакодневно кад год за то има услова, уочавају се недостаци, праве се листе примедби и извођачи радова их отклањају, некада и по неколико пута док се не постигне добар резултат.

– Хомогенизација се ради у целом свету и то је јако добра ствар. Постављене су све три машине, два узимача и један одлагач. Овај систем почиње од багера, планира се у односу на геолошки и технолошки модел лежишта и са посебним начином одлагања оствариваће се задата топлотна вредност угља – рекао је Танасковић.

Доста је урађено када је реч о софтверском и грађевинском делу и уређајима као што су транспортери, багери, одлагачи, узимачи. Предност је што неће бити везани за коп. У случају непланираног стајања копа, Дробилана ће имати континуирану производњу користећи угљ са депоније. Планирано је да ће у првој фази, док се не заврши транспортер Т-7, моћи да ради само један узимач. Половина производње ће ићи са нове депоније, а половина директно са копа. Са завршетком овог транспортера, планирано је да сва производња иде са депоније.

Запослени на депонији су прошли кроз едукативни процес. Бирани су млађи људи и планирано је да они раде дуго на хомогенизацији. Обуке су интензивно реализоване у претходном периоду.

М. Димитријевић

За бољу заштиту од пожара

Дробилана је у првој категорији противпожарне заштите и зато све мора да буде чисто.

– Имамо водозахват и алтернативно напајање, хидрантска мрежа се проверава редовно, противпожарни апарати су на броју и на својим местима. Простор је покривен камерама, а на СУП-у и транспортеру Т-9 су системи за аутоматско гашење пожара. Редовно чишћење и стални надзор су нам на високом нивоу и много нам значи пријем нових запослених на уговор о повремено-привременим пословима, јер је посао у првој смени знатно олакшан – рекао је Танасковић.

Да би се овај сегмент унапредио, модернизовао и мање зависио од људског фактора, у фази израде је Пројекат противпожарне заштите на Дробилани, који подразумева постављање система за аутоматско гашење пожара и аутоматских јављача пожара на свим мостовима.

Непрепознатљив багер

У току године неколико пута прелази пут дуг око шест километара у једном правцу, што чини да стари брже него други багери

Враћањем багера „глодара 2“ са копа „Тамнава-Западно поље“ на матични коп Поље „Г“ у октобру 2018. године, његов посао морао је да преузме један од багера са „Запада“. Од тада, „глодар 4“ постаје „путајућа“ машина са задатком да отвара угаљ за два најбитнија багера на овом копу. За „глодар 5“, машину са највећом производњом угља, отвара етажу изнад, док за „ведричар“ склања међуслојни песак на Трећем јаловинском систему, испред фронта радова „ведричара“.

– Све ово говори о томе колико је овај багер интересант и значајан за рад површинског копа. Један део године проведе на БТО систему, а други на трећој линији угљеног система, где копа „петица“. То што је чешће од осталих машина у транспорту значи да његово напајање мора да се пребацује и да прелази преко транспортера – објаснио је Небојша Симић, технички директор „Тамнава-Западног поља“.

Периоди боравка на сваком од два система нису временски ограничени. Ипак, у време

годишњег ремонта на угљу, „глодар 4“ је увек на Трећем БТО систему. Због специфичне улоге овог багера, његов годишњи ремонт посебно се планира и често се реализује у периоду када временски услови нису најповољнији. А понекад се сређује из неколико пута.

Радећи на трећој угљеној линији, једним делом откопава у зони у којој се деведесетих година догодио руч на угљеном блоку. Тада је дошло до раздвајања блокова ширине 50 до 100 метара, па је данас изузетно тешко да се на том простору ради. Расед у који је потонула јаловина проузроковао је да се и површина терена, односно блок изнад, деформише, па је и кровину угља веома тешко очистити. У ручу се налази и затрпани материјал, често су то стабла дрвећа, што рад „глодара 4“ чини још комплекснијим.

Ограничења у раду ове машине су вишеструка, јер не може да напредује неограничено, већ онолико колико му то омогућава Други јаловински систем. Затим следи транспорт и отварање угља за „ведричар“. Како истиче Симић, кроз рад „глодара 4“ се види колико је посао на копу деликатан, да ситуације морају да се предвиде унапред. За то је потребно изузетно добро планирање и спремност багера да све постигне.

На овој рударској машини само је посада непроменљива, јер мењајући систем, мења шефа система, машинског и електро инжењера. Неуобичајена ситуација изнедрила је проблем за САП програм који

тражи да се багер води на једном систему. Због тога су морали да се административно изделе месеци на којем систему је „четворка“. Током године, багер најмање два пута одлази на угљени и јаловински систем. Овакав систем рада условљен је недостатком једног багера или „бандвагена“ који би допринели да до честог транспорта ове велике машине више не долази.

Рударски пословођа на Трећем БТО систему Миодраг Лучић наглашава да се у тој селидби багер доста троши и хаба, јер прелази удаљеност од око шест километара у једном правцу, што за машину од 1.600 тона није лако.

Багер је стар и прелази доста километара, а на путу од система до система наилази на тежак терен, гази преко блата, муља, глиба, а никада се не зна шта је испод муља, па је увек потребна додатна опрезност. Како је истакао Лучић, тешко је да се одржава багер са машинске и електро стране, јер прелази дуг пут и копа различите материјале.

М. Димитријевић

Кадровска заврзлама

Неуобичајена позиција „глодара 4“ одразила се и на особље које га опслужује. Има шефа и инжењере система, али надзорници су заједнички за њега и систем на којем се налази. Пословођу система има само у првој смени, док сменских нема.

Спреман за нове изазове

Продужена инвестициона оправка која је обухватила и механичку и електро страну веома квалитетно је урађена

Почетком јануара заустављањем Првог А БТО система Поља „Д“ на челу са багером „глодаром 3“ почела је селидба јаловинских система са позиције Волујка на Поље „Е“. Багер је одмах ушао у инвестициону оправку која је трајала до 27. фебруара, после чега је наставио транспорт до новог радног места.

Владан Матејић, машински пословођа Првог А БТО система, истиче да је током овог ремонта урађено неколико капиталних послова којима је „тројка“, која је прошле године напунила 50 година, и те како „подмлађена“. Наиме, контролом уређаја утврђено је да је неопходно да се продужи првобитни план ремонта, тако да је извршен знатно већи обим посла од планираног.

– Инвестициона оправка је веома квалитетно урађена. Ремонтан је редуктор радног

точка, комплетна кружна платформа, кабловска колица, као и редуктори транспорта. Процес замене редуктора радног точка је комплексан, захтева време и ангажовање већег броја људи и машина, јер се редуктор скида, багер штицнује, тј. осигурава, па се редуктор транспортује у „Метал“. Уграђена је потпуно нова кружна платформа, као и кружна стаза платформе. Извршена је детаљна контрола куглбанда, који је замењен на прошлом ремонту тако да сада можемо опуштеније да наставимо производни процес. Све је прегледано, извршене су контроле и замењени потребни

делови – наглашава Матејић уз напомену да су обављени и сви стандардни ремонтни послови.

На багеру су овога пута и са електро стране извршени обимни радови. Маринко Гиздавић, електроинжењер система, каже да је током инвестиционе оправке извршен сервис кабловских колица која су била у лошем стању, као и комплетна замена каблова који повезују горњу градњу и претоварни део багера.

– Том приликом смо заменили и каблове у електропостројењу на горњој градњи који су били оштећени или у лошем стању. Извршен је и комплетан сервис и преглед електроопреме

багера, што подразумева замену дотрајалих делова, преглед електроормана и других делова. Посао је обавила монтажна група „Метала“ у сарадњи са електрорадионицом за одржавање багера на Пољу „Д“ – рекао је Гиздавић.

Д. Весковић

Заједнички посао

– Све службе су дале свој допринос. „Метал“ је обавио оправку, док су наше машинске радионице урадиле редукторе транспорта, редукторе трака и контролу одређених елемената – истиче Матејић.

■ Багер „глодар 3“ ускоро на Пољу „Е“

„Тројка“ на путовању

На новој позицији, багер ће радити заједно са „деветком“

Одмах по завршетку годишње инвестиционе оправке, „глодар 3“ је наставио транспорт. Багер је, иначе, од позиције на којој је радио до ремонтног плаца већ прешао око километар, а

сада је на путу од око седам километара.

Владимир Мијановић, шеф Првог А БТО система, каже да је с обзиром на то да се ради о озбиљном рударском послу, урађен Елаборат о транспорту овог багера.

– Углавном се користе трасе којима је прошао багер „глодар 10“, али како се конфигурација терена копа стално мења, трасе се дорађују, а на појединим деловима раде и потпуно нове. Цео пројекат транспорта

„глодара 3“ је утолико захтевнији јер прелазимо и преко јаловинских и угљених трака Поља „Б/Ц“, па је неопходна добра координација између оба копа – истиче Мијановић уз напомену да је ангажовано много механизације и људства, па се очекује долазак на Поље „Е“, односно место рада „глодара 10“, који је отишао на коп „Радљево“.

Мијановић објашњава да је за сада планирано да првобитни Први А БТО систем ради у склопу Петог система будући да

формирање независног система траје дуго.

– Треба да се монтира седам трака, што подразумева набавку трака, понтона, чланака, време да се све то напакује и формира нови Први А БТО систем, који ће заузимати позицију дубинске стране Петог система. Док се не створе услови за то, „глодар 3“ ће радити заједно са „глодаром 9“ на Петом систему. Фактички, заједно отварамо угалј за рад „глодара 8“ формирајући Поље „Е“ – каже Мијановић.

Д. В.

Улагања у бољи живот

Барошевац постао једна од најчистијих месних заједница у лазаревачкој општини откад је уведено грејање из нове савремене котларнице

Нова котларница у Барошевцу, изграђена у оквиру послова инвестиција Огранка РБ „Колубара“ која је већ у функцији, изузетно је важан пројекат како за ЈП „Електропривреда Србије“ и РБ „Колубара“, тако и за становнике Месне заједнице Барошевац.

Котларница укупне снаге десет мегавата изграђена је за потребе грејања инфраструктурних објеката ПК Поље „Е“, објеката „Помоћне механизације“ и грејања насељеног места Барошевац.

■ Продаја угља запосленима у Огранку РБ „Колубара“

Пријаве до 31. марта

Одлуком ЈП ЕПС, која је донета крајем јануара, дефинисани су услови продаје угља запосленима у овом предузећу, ЕМС-у и издвојеним привредним друштвима из ЕПС-а за предстојећу грејну сезону 2020/2021. године. Сви услови су исти као и претходне године.

Право на куповину угља имају само запослени чији се станови, односно породичне стамбене зграде греју на угаљ на класичан начин, односно имају индивидуалне котларнице и нису прикључени на топлификациону мрежу. Право по овом основу може користити само један члан породичног домаћинства.

Рок за пријављивање заинтересованих радника је до 31. марта, до када се пријаве могу доставити надлежним службама синдиката у свим деловима „Колубаре“. Запослени могу да се одреде за куповину највише 20 тона сировог угља асортимана комад или 12 тона сушеног угља асортимана комад-коцка, а могућа је и комбинација десет тона сировог комада и шест тона сушеног угља.

Купљени угаљ запослени плаћа у 16 једнаких полумесечних рата обуставом дела зараде. Прва рата се реализује након испоруке угља.

М. Р.

– Новоизграђени савремени објекат је у првој години рада, а већ је донео бројне бенефите радницима „Колубаре“ и допринео побољшању заштите животне средине у овом делу лазаревачке општине – оценио је Милан Ђорђевић, председник Синдиката радника ЈП ЕПС, приликом освештавања објекта котларнице, коме су присуствовали Милорад Грчић, в. д. директора ЈП ЕПС, Драгољуб Збиљић, председник „Енерготехнике Јужна Бачка“, која је реализовала пројекат, затим представници Огранка РБ „Колубара“, синдикалних организација и запослени.

Ђорђевић је овом приликом захвалио директору Грчићу за све што је чинио и чини за рад „Колубаре“ и развој површинских копова.

■ Локације за пресељење цркве у Вреоцима

Ускоро анкета

Због ширења површинских копова РБ „Колубара“ и напредовања фронта рударских радова било је неопходно иселити становнике села Вреоци. У процесу пресељавања Вреоца је планирано и пресељење Храма Покрова Пресвете Богородице са црквом брвнаром у Вреоцима. Ускоро се очекује почетак анкетања власника непокретности и пунолетних чланова њихових породица из насељеног места Вреоци и оних који су иселени из Вреоца о избору локације за пресељење Храма Покрова Пресвете Богородице са црквом брвнаром.

Понуђене су три могуће локације – „Црне међе 2“, „Кусадак“ и „Расадник“. Све три локације се налазе на територији Општине Лазаревац.

Р. К.

– Ово је велика ствар не само за „Колубару“ него и за Барошевац, који је постао једна од најчистијих месних заједница откад смо добили грејање. То је веома битно за све нас и значајно за нашу децу. Ми живимо овде, окружени смо копом, сметлиштем, бројним другим загађивачима, али исто тако свесни да сви живимо од овога, децу школујемо и немамо резервну варијанту. На нама је да урадимо све да обезбедимо бољи и квалитетнији живот становништва на ободу копова, а сваки пројекат попут овог много значи – рекао је Ђорђевић.

Запослени који раде у објекту котларнице су на ова радна места прешли са бројних послова широм површинских копова.

– Свака част момцима који овде раде. Веома брзо су се уклопили. Ово је прва година рада објекта. На самом почетку рада имали су усаглашавање система, а они су успели да заврше те послове за месец-месец и по дана, што је веома похвално. Наставите да радите и да се трудите као и до сада – нагласио је Ђорђевић.

Р. К.

У складу са стандардима ЕУ

Котларница поседује два котла од пет мегавата. Изузетно је модерна, урађена у складу са свим нормативима Европске уније о заштити животне средине, као и другим савременим стандардима који се односе на ову врсту објеката. У димњак висине око 30 метара урађена је најновија опрема у складу са свим потребним стандардима. Нови објекат користи „Колубарин“ суви угаљ. Уграђени су електрофилтери, који ће знатно смањити ниво штетних честица и гасова у ваздуху.

Посао диспечера, који у већини обављају жене, везује се за покретање система, односно прикупљање информација са свих објеката укључених у систем како би се утврдила комплетна сигурност људства, и тек тада се креће са радом

Производња угља и откривке на коповима Рударског басена „Колубара“ је веома сложен и комплексан технолошки процес у коме свака карика мора да функционише беспрекорно да би се дошло до задатог циља. У том процесу главна карика у покретању свих производних система јесу диспечери или боље речено диспечерке, јер овај посао данас углавном обављају жене.

Непосредно пре Дана жена посетили смо на Пољу „Д“ два диспечерска центра, јаловински на Волујку и угљени у Медошевцу. Сачекале су нас диспечерке „Б“ смене овог угљенокопа.

На Волујку, одакле је већ кренула селидба производних система ка Пољу „Е“, тренутно раде два БТО и систем ЕШ-ева. Радмила Бојић, главни диспечер овог центра, каже да је њихов посао покретање система, односно прикупљање информација са свих објеката укључених у систем и тек када се утврди комплетна сигурност људства, безбедно почиње рад.

— У пракси то значи да је неопходна одлична сарадња свих, од помоћног радника на повратном бубњу до шефа система, чак и до директора. На основу комплетних информација одлучује се да ли је систем спреман за рад или не. Када се покрене, сви подаци се уносе у диспечерски извештај, као и описи узрока застоја — да ли је електро, машински или технолошки, зависно од ситуације на систему. Све те информације које су забележене у диспечерском извештају даље се преносе у Службу за координацију производње у Вреоцима, па службама Управе. На свака два сата обрачунавају се и капацитети, који се такође уносе најпре у нашу књигу и потом шаљу даље надлежнима — објашњава Радмила уз напомену да се смена заводи са људством под пуним именом и презименом уз потпис диспечера, старешине смене и главног пословође смене.

— Стриктно се користе телефонске везе, да кажемо стабилне, и једино тим путем можемо да дозволимо кретање система. Значи, док преко телефона не чујеш човека који је наведен у извештају, који је задужен ту погонску станицу, са објекта не можеш дозволити кретање. УКТ радио-станице користимо само за нужду. Сви ми познајемо људе у својој смени по боји гласа, што много

Диспечерке јаловинских система

олакшава рад. И они нас познају по гласу. Лакше је њима да они нас упознају, нас је две, а њих између 50 и 60 у смени — шали се диспечерка Љиљана Илић.

На питање како је радити у смени један овако захтеван посао, добили смо рударски одговор.

— Навикне се човек. Некоме је тежа прва, некоме трећа. Ја сам сад старија, мање ми се спава. Напорна је свака смена, све зависи од дана и од времена. Најгоре је када су временски услови лоши, тада је и више застоја. Када су снегови, кише, деси се да телефон зазвони и до 1.000 пута. Дешавало се и да за осам сати, пет сати буквално не затворим уста. За диспечера је најбоље када систем ради — тврди Љиљана.

Како објашњавају наше саговорнице, за систем ЕШ-ева, пошто не постоји могућност да имају телефоне, све информације се прикупљају преко радио-везе и подаци за свих осам се такође евидентирају у извештај.

Диспечерка Мила Марковић истиче да већина од њих долази из производње, што у раду доста помаже.

— Овај посао мораш да волиш и да му будеш посвећен. Не можеш да седнеш за централу

и да ништа не знаш, јер када си диспечер, твој посао не може нико други да уради. Требало би да се све зна. Имала сам срећу да су ме обучавали искусни стари диспечери. Треба знати и у појединим ситуацијама како да приђеш саговорнику, људи су различити. Некад мораш да будеш и психолог. Много значи када си у једној смени, упознаш какав је ко — каже диспечерка Марковић уз тврдњу да се овај посао учи до пензије, јер увек има нешто ново.

Како каже Мила, сваки систем, смене, људи, све се с временом мења. И свака колегиница другачије доживљава различите ситуације. Једино је увек исто правило покретања система.

— Када се гледа са стране, делује да посао радимо рутински, али је далеко од тога, сваки пут када јавимо кретање, док багер не закопа, а то је од пет до шест минута, чвор ти је у стомаку. Али нико није овде зато што је приморан и натеран, сви смо овде зато што смо тражили ово радно место — јасна је Мила.

Имали смо и срећу да у овом диспечерском центру посматрамо први дан обуке Јелене Трифуновић, која је раније радила као руковалац станице четири године.

СКИХ ЖИВОТА

Диспетчерке БТУ и БТС угљених система

– Имам искуство рада на станици и сарадње са диспетчерима тако да се надам најбољем. Постоји страх, али у сваком послу мора да постоји. Нарочито у овом, јер коме је свеједно, није му ту место – тврди Јелена Трифуновић.

Са овим мишљењем сложила се и колегиница у другом, „угљеном“ диспетчерском центру у Медошевцу, Мирјана Јовановић, која је мање од месец дана на обуци.

И она је раније радила на погонској станици па јој је, како каже, било лакше да се уклопи, будући да је уздуж и попречно прошла систем. Колегинице су сјајне, уводе је у посао полако и сталожено, корак по корак. Прво што се овде чује, каже она, јесте да је најважнија брига о људима, а све остало може да се реши у ходу или исправи.

Само годину дана дели до пензије главну диспетчерку угљених система Славицу Михаиловић. Испричала нам је да се доста тога променило, што се самог посла тиче. Нарочито људи.

– Били су старији људи, много више обучавани и са више искуства, што је и нама олакшавало посао. И тензије су биле мање.

Треба да је јасно, овај посао је „од-до“, нема мрдања. Нема кашњења, нема изласка раније. Сваког јутра се телефонским путем договарамо. Комуникација се одвија од координатора за угаљ, главног пословође смене, старешине смене, пословође, шефова система, разговарамо о плановима за смену и тај дан. Такође, на свака два сата надлежника се шаљу информације о раду система – објашњава Михаиловићка.

Радмила Поповић, диспетчерка БТУ система која је радила овај посао и на јаловинским системима, каже да је велика разлика између рада на та два типа система. Начин рада диспетчера и кретање система су исти, али технологија се разликује – диспетчер на угљеној линији координира багер „глодар“ и сепарацију, за разлику од БТО система, где раде „глодар“ и „одлагач“.

– Много је захтевније и одговорније на угљеним системима. Такође су чешћи и рапорти надлежнима у управи. Морам да будем упућена и да знам тачно у сваком тренутку детаље везане за узрок застоја – шта, како, зашто и, наравно, који је ниво производње. Не доносимо самостално никакве одлуке, неопходно је да пре свега

сви детаљи буду познати, када пауза одговара систему, за сваки застој се јавља свима. Ми не рачунамо капацитете као што раде на јаловини, али зато имамо хистограме који се шаљу даље. Води се евиденција по минутажи рада „глодара“, као и времену застоја свих осталих производних делова у оквиру процеса производње, обраде и отпреме угља. Тако управа има евиденцију сваког минута какво је стање, како систем ради и докле се стигло – наглашава Радмила.

За БТС систем, који се протеже кроз два копа, Поље „Б/Ц“ и Поље „Д“, па је отуда, са својих девет километара и најдужи систем у Рударском басену „Колубара“, диспетчер је Славица Радосављевић, која овај посао ради пуних 25 година.

– На овој линији је специфичан рад јер обухвата објекте на Пољу „Д“, сарадњу са колегиницом на Пољу „Б/Ц“, али и сарадњу са колегама из Сепарације. Рецимо, Поље „Б/Ц“ не може да крене без нас, а ми без Сепарације. На овој линији углавном раде три багера, па диспетчери координирају због капацитета. Са 15 објеката за багер „глодар 8“, Сепарацијом и координацијом зна да буде веома напорно. Али постигне се једно по једно. Постаје рутина. Иначе, поред кретања система и проблема на систему морамо исто тако да обавештавамо надлежне о застојима, као и сваком проблему и узроку – објаснила је Славица.

Током 365 дана у години, неvezано да ли систем ради или је у ремонту, диспетчер је на свом радном месту. Јер и током ремонта може доћи до проблема, а управо је диспетчер тај који предузима све што је потребно.

Једно питање је било исто за све наше саговорнице. Како као жене које имају многобројне приватне обавезе излазе на крај са захтевношћу посла. Одговор је био истовестан.

– Концентрација мора бити сто посто, све приватне проблеме које имате остављате напољу. Како уђете овде, знате да су људски животи у питању. Не можете по сваку цену да покренете систем, јер шта ако је бравар или електричар почео да ради, зато је обавезно да се провери где је тачно сваки радник. Најбитније је да када завршиш смену сви оду својим кућама живи и здрави – недвосмислен је став свих наших саговорница.

Д. Весковић

Леп знак пажње

С обзиром на то што смо диспетчерке смене „Б“ копа Поље „Д“ посетили непосредно пред 8. март, повериле су нам да из године у годину колеге са сваког система за Дан жена прикупе новац и симболично дарују поклоне свако „својој“ диспетчерки. То је традиција која траје деценијама и показује не само леп знак пажње већ и поштовање и захвалност колегиницама које их чувају.

Производња паре по плану

■ Термокоманди

Све што котлови произведу мора да се распореди потрошачима према њиховим захтевима који се односе на притисак и температуру паре, јер су параметри различити за сваког потрошача

Котлови „Прерадине“ Топлане у Вреоцима, укупног капацитета 140 тона прегрејане водене паре на сат, раде током зимске сезоне пуним капацитетом производећи пару неопходну не само за процес сушења угља него и за производњу топлотне енергије за даљински систем грејања.

– Мада грејна сезона још није завршена, на основу досадашњег рада може се рећи да је Топлана без застоја подмиривала потребе свих потрошача, како у погледу испоруке технолошке паре, тако и топлотне енергије за грејање. Као и до сада, за грејање града Лазаревца поштује се „клизни дијаграм“, према којем се испоручује топлотна енергија према средњој дневној спољној температури и то је приоритетни посао овог погона током

неколико зимских месеци – каже Владан Обрадовић, управник Топлане.

Такође, Топлана успешно обавља и све остале уобичајене послове – технолошком паром снабдева Сушару и предузеће „Ксела Србија“ (некадашњи „Гасбетон“), а топлотном енергијом све погоне и индустријске објекте Рударског басена „Колубара“ у Вреоцима.

– У плану је уградња нове циркулационе пумпе у топлотној подстаници за грејање Лазаревца, која ће повећати проток топле воде на 1.500 кубних метара на сат, што ће омогућити прикључење већег броја нових корисника, као и побољшање квалитета грејања појединим корисницима. Елаборат је урађен, а ускоро нас очекује покретање јавне набавке – истакао је Обрадовић.

■ Максимална концентрација пуна 24 сата

О пословима који се обављају у Топлани током грејне сезоне, разговарали смо и са радницима који су запослени у Термокоманди. У просторији из које се даноноћно управља постројењем затекли смо групу радника који су концентрисано пратили и подешавали командне уређаје.

– Из Термокоманде се непрекидно преко командних уређаја управља радом котлова и дистрибуцијом технолошке паре и топлотне енергије према потрошачима – објашњава на почетку разговора Малиша Марковић,

старешина смене, који је одговоран за рад комплетног погона.

– У овом делу погона ради око 25 запослених, док у Термокоманди послове обавља десет радника. Наш посао носи велику одговорност и ризик, захтева

Модернизација

У циљу повећања поузданости и ефикасности рада Топлане, а самим тим и боље испоруке топлотне енергије и технолошке паре, недавно је потписан уговор са спољним извођачем за набавку, уградњу и пуштање у рад опреме за адаптацију управљачко-надзорног система и моторног погона и мерења и регулације у Топлани.

– Реч је о комплетној замени мерно-регулационе опреме и моторног погона у Топлани, која није мењана готово 40 година, односно од почетка рада овог погона. Обезбеђене су све дозволе за извођење радова и након набавке опреме почеће њена уградња. Такође, почетком ове године успешно је завршена набавка, уградња и пуштање у рад система за континуално праћење емисија прашкастих материја и гасова из Топлане, а ускоро се очекује потписивање уговора за санацију пешчаних филтера у хемијској припреми воде, где се производи деминерализована вода од које настаје напојна вода за котлове – најавио је Обрадовић.

максималну будност и концентрацију 24 сата, јер строго мора да се води рачуна о одређеним параметрима, пошто су у питању високе температуре и притисци. Зато овај посао могу и морају да раде само обучени стручни радници – каже Марковић, који иза себе има 35 година радног стажа.

■ Синхронизован рад

Сажет опис рада котлова дао нам је Милан Бељић, главни пословођа, објашњавајући на који начин се котао припрема за почетак рада.

– Котао се најпре потпали на мазут до постизања температуре у ложишту котла од око 400 степени Целзијуса, када се прелази на сагоревање угља. По постизању одређених параметара паре, који строго морају да се поштују, водена пара се дистрибуира потрошачима. Капацитет једног котла износи од 45 до 70 тона на сат прегрејане паре, температуре од 420 до 450 степени Целзијуса, док је притисак до 55

■ Владан Обрадовић

када се зна да у целом погону недостаје радне снаге.

– Током осам сати смене пратимо шта се дешава са показивачем протока и притиска паре, па надзор над овим уређајима мора да буде непрекидан. Што је већа потреба за паром, појачава се и ватра у ложишту котла, а то повлачи већу допрему угља и воде. Сва ова потражња иде преко командних уређаја – објашњава Миломир Бељић, предрадник и руковалац котла, показујући на командним уређајима како се, како овде кажу, вози котао.

– Свака промена везана за пад притиска и температуре коју региструју инструменти мора истовремено да буде евидентирана и у писаној форми, тако да се наши евентуални пропусти у раду не могу сакрити – каже наш саговорник, истичући да као предрадник има задужење да прати и бележи рад филтера, да контролише ниво воде у резервоарима и друго.

Да би се производња одвијала ефикасно и безбедно, неопходно је да раде у савршеном складу, говоре нам Мирко Степановић, руковалац котла, Ивица Стојановић, помоћник руковаоца котла, и Бранко Милосављевић, руковалац дистрибуције паре. Тимски рад је основа њиховог посла, јер су они спона између произвођача и потрошача.

– Све што котлови произведу мора да се распореди потрошачима према њиховим захтевима који се односе на притисак и температуру паре, јер су параметри различити за сваког потрошача – каже Степановић, наводећи да руковаоци без помоћника не могу да раде. Овде је неопходан синхронизован рад, помоћници извршавају задатке које од њих добијају, а поред тога обавеза помоћника руковаоца је да непрестано обилазе погон, врше преглед вентила и машина и уочавају евентуалне недостатке од „нула коте“ до врха погона.

Т. Симић

■ Малиша Марковић

бара. Прегрејана пара у том стању врло је озбиљна ствар с којом мора пажљиво да се ради. Тренутно самељемо и сагоримо око 20 тона угља на сат. Наши вентилаторски млинови тако за 24 сата самељу у прах и сагоре од 500 до 600 тона угља – детаљно нам је објаснио Бељић, који је са 42 године бенефицираног радног стажа ветеран у свом послу.

Говорећи о условима у којима запослени у Термокоманди раде, наш саговорник каже да посао није физички напоран, колико психички.

– Овде само на први поглед делује да су идеални услови за рад, али у овој просторији нема дневне светлости, непрекидно праћење уређаја утиче на вид, исцрпљује се нервни систем, јер смо под константним притиском, свесни да овде не сме да дође до грешке и погрешних потеза – истакао је Бељић.

За њих скоро да нема годишњих одмора у току грејне сезоне, јер је за обављање овог посла тешко наћи адекватну замену, посебно

■ Милан Бељић

Опрема која чува живот

Набавком нове и савремене електроизолационе опреме стварају се безбеднији услови за рад у ВИСОКОНАПОНСКИМ постројењима и трафостаницама

У Рударском басену „Колубара“ набављена су нова колективна заштитна средства – индикатори напона и остала електроизолациона опрема, која ће безбедност запослених подићи на знатно виши ниво. Опрема је stigла после стручних предавања која су у претходном периоду одржана у организацији Сектора за БЗР и ЗОП, а са циљем што квалитетније и обухватне едукације запослених у електроструци на површинским коповима РБ „Колубара“.

Према речима Ненада Грујића, шефа Службе за безбедност и здравље на раду Управе ЈП ЕПС, води се рачуна о томе да запосленима на копу и у трафостаницама које су обухваћене разним напонским

нивоима буде омогућено да то буду лакше преносиви детектори.

– Детекторе који су набављени за копове запослени неће морати да расклапају и склапају. Предвиђени су за детектовање напона различитих напонских нивоа. Важно је да се нагласи да се са таквим детекторима лако манипулише када дођу на место где посао треба да се обави и да врло лако могу да покажу да ли је постројење под напоном. Набављени су и уземљивачи који служе да се место рада обезбеди од непланираног укључења. Тако се спречавају потенцијалне трагедије – рекао је Грујић.

Крајем јануара извршена је презентација набављене опреме, тачније колективних заштитних средстава – индикатора напона и остале електроизолационе опреме која је stigла у претходном периоду. Едукација запослених за рад на новим уређајима и са заштитном опремом је први и најважнији корак за сигуран и безбедан рад.

– Овај део циклуса набавке је заокружен испоруком индикатора напона. Обавеза понуђача је била да одржи и презентацију, као и обуку крајњих корисника. Оно што преостаје и на чему и даље морамо да радимо јесте да запослени правилно и безбедно користе ту опрему, да буду изузетно опрезни са високим

напоном, јер, нажалост, свака грешка се плаћа – рекао је Милутин Ранковић, електроинжењер из Службе за безбедност и здравље на раду РБ „Колубара“.

Анђелко Јанковић, руководилац Сектора за БЗР и ЗОП, истакао је да је послодавац у претходном периоду учинио доста да се на првом месту обезбеде финансијска средства за набавку потребне опреме, која је сада максимално на располагању запосленима, како би на сигуран и безбедан начин извршили манипулације које је неопходно урадити на постројењима.

Како наглашава Јанковић, и у наредном трогодишњем интервалу су планирана приближно иста средства у износу од око 150 милиона динара за наставак улагања у куповину нове и савремене опреме.

– На тај начин ћемо имати на располагању неопходну опрему за рад наших електричара. Максимално смо посвећени неопходној едукацији, набавци опреме, као и разговору са људима. Своје знање презентовали су врхунски стручњаци како би оно користило сваком појединцу у систему – закључио је Јанковић.

Р. Лазић

Објава пресуде

„По обавези утврђеној ставом 5. изреке правоснажне пресуде Вишег суда у Београду П1 178/17 од 23.10.2018. године, потврђене пресудом Апелационог суда у Београду ГЖ1 1801/19 од 23.01.2020. године, која је примљена 09.03.2020. године, у парници из радног односа тужиоца Жујовић Драгана из Лајковца, против туженог ЈП „Електропривреда Србије“ - Огранак РБ Колубара Лазаревац, ради спречавања злостављања на раду од стране Мирослава Крнетића, у листу Колубара објављује се изрека наведене пресуде.“

Излетнички туризам – шанса за развој

Успешно учешће на Сајму туризма, где су представљени потенцијали рударског града

Из године у годину повећава се број манифестација које се организују у општини Лазаревац, чему између осталих значајно доприноси и Туристичка организација Лазареваца. О раду и плановима ове организације разговарали смо са Мирком Ковачевићем, директором ТО Лазаревац.

– У нашем граду годишње се одржи више од 30 манифестација мањег и већег обима, чији је организатор ТО Лазаревац, или је подршка манифестацијама које имају традицију. Имамо одличну сарадњу са различитим удружењима са територије општине, узајамно се допуњујемо и настојимо да се манифестације и финансијски оснаже путем конкурсисања за средства Града Београда, као и да се развију и подигну на виши ниво. Наша туристичка организација има изузетно добру сарадњу са ГО Лазаревац, Градом Београдом, републичким институцијама, Туристичком организацијом Београда. Прошлу годину смо завршили са одличном посећеношћу манифестације „Трг бајки и чаробних јунака“, коју су организовали Град Београд и ГО Лазаревац, а наша туристичка организација се прикључила дајући свој допринос да све протекне на велику радост и задовољство најмлађих – истиче Ковачевић.

Како објашњава наш саговорник, током јануара подржали су два музичка фестивала, а фебруар је обележило учешће Туристичке организације на 42. међународном сајму туризма, где су се представили потпуно новим фотографијама и брошуром. Велику помоћ и подршку промоцији Туристичке организације и представљању потенцијала Лазареваца дале су колеге из Туристичке организације Београда, као и из надлежних градских и државних служби.

Током марта било је више занимљивих догађаја. Најпре је пригодно обележен Дан жена. Одржано је такмичење у певању романтичних песама под слоганом „Певамо за вас“, дамама је подељено цвеће, а у селу Лесковцу одржане су приредба и изложба слика и скулптура.

У шеталишној зони у Лазаревцу направљена је изложба фотографија

■ Запослени Туристичке организације поред маскоте Лазареваца

најлепших дворишта која су ушла у ужи избор прошле године, и уједно је отворен конкурс за „Најлепше двориште за 2020. годину“. Пријаве заинтересованих грађана су до 10. јуна. Ово је била прилика и да се путем банера промовише Угљеша, маскота Лазареваца.

Нова маскота налази се на магнетима, сувенирима и другим промотивним материјалима. Аутор цртежа Угљеше је наш саговорник, који је идеју добио на основу једне анегдоте из Вреоца. Како је раније истакао Ковачевић, Угљеша је заправо Снешко Белић, који је поцрнео од колубарског угља. Данас је Угљеша један од препознатљивих симбола нашег рударског града.

У време ускршњих празника грађани ће први пут у шеталишној зони моћи да погледају изложбу фотографија „Црквено благо“. Цркве које се налазе на територији општине Лазаревац фотографисане су споља и унутра, а прикупљени подаци објављени су на Википедији. Црквена општина Лазаревац помогла је реализацију овог пројекта, а благослов је дао и епископ шумадијски господин Јован.

Према речима нашег саговорника, уз већ традиционалне манифестације, планирани су бројне нове активности у раду Туристичке организације Лазареваца.

– Наша развојна шанса је да се вежемо за туристичке производе, односно понуду Београда. Конгресни туризам у Београду је у експанзији, број ноћења по овом основу годишње расте стопом од 30 одсто, а скупови трају у просеку пет дана. Наш смер развоја је излетнички туризам, пошто немамо смештајне капацитете, а имамо да понудимо различите садржаје који су потребни и интересантни овим посетиоцима – закључио је Мирко Ковачевић.

М. Радосављевић

Ускршњи базар

Манифестација „Ускрс у Лазаревцу“ планирана је за 16. април. Осим продајног базара, који ће бити смештен испред просторија Туристичке организације, одржаће се представа за најмлађе и биће организовани школа осликавања ускршњих јаја и избор најлепшег јајета. За 22. април планирано је такмичење у куцању јајима.

Убљанке освојиле Куп

Одбојкашице Женског одбојкашког клуба „Уб“ освојиле су титулу победника Купа Србије, пошто су у финалу на домаћем терену

1. марта савладале екипу „Јединства“ из Старе Пазове.

Предвођене тренером Мирјаном Борић, Убљанке су се први пут нашле у финалу такмичења Купа Србије и после више од два сата игре савладале „Јединство“ резултатом 3 : 2 (по сетовима 25 : 15, 24 : 26, 25 : 13, 21 : 25, 15 : 9) и тако оствариле историјски успех освојивши национални Куп.

За најкориснију играчицу (MVP) финала Купа Србије проглашена је Александра Глигорић, блокер „Уба“. Поред ње, екипу су предводиле Јелена Вулин са 21 поеном и Аница Кутлеш са 15, док је у редовима „Јединства“ најефикаснија била Јована Миросављевић са 19 поена.

Виђена је велика борба у пет сетова у препуној сали на Убу, али домаће одбојкашице су доносиле праве одлуке када је то било најпотребније. У тај-брејку су биле сигурније од тима из Пазове и тако дошле до тријумфа.

Ово је за Убљанке први трофеј у националном Купу, док одбојкашице из Старе Пазове нису успеле да понове успех из 2017. године и поново донесу пехар у клубске витрине.

Истог дана одиграно је и финале Купа Србије у мушкој конкуренцији. Трофеј су освојили одбојкаши „Војводине“ из Новог Сада победивши екипу „Партизана“ са 3 : 1. Новосадски одбојкаши обезбедили су петнаести пехар победника националног Купа.

Први пут у историји националног Купа, финалисти су могли да користе видео-проверу поена, која је обавезна на међународним такмичењима репрезентативних селекција, што је ово финале одиграно у спортској хали на Убу подигло на виши ниво.

Т. Крупниковић

■ Проглашени најуспешнији спортисти Лазареваца у 2019. години

Наталија и Стефан најбољи

Традиционална манифестација Избор најбољих спортиста и спортских колектива за 2019. годину, у организацији Савеза спортова и Савета за спорт општине Лазаревац, одржана је 28. фебруара у Центру за културу Лазаревац. Награде су додељене у девет категорија.

Најбоља спортисткиња у 2019. години је каратисткиња Наталија Синђелић, чланица Карате клуба „Колубара“ и вицешампионка државе и Балкана. За најбољег спортисту проглашен је Стефан Тодоровић из Стрелачког клуба „Колубара“, јуниорски репрезентативац Србије у дисциплини ваздушни пиштољ.

Најуспешнији спортски колективи на територији општине Лазаревац су Женски фудбалски клуб „Колубара“ и Кошаркашки клуб „Колубара Ла 2003“.

Најбољи српски маратонац Марко Ранковић, из Атлетског клуба „Колубара“, проглашен је најбољим тренером у протеклој години, док је плакета за спортског радника отишла у руке Драгана Грчића.

Фудбалерка Јована Дробњак, пливачица Нађа Лазаревић и боксер Сава Стевановић (БК „Грејтест“) проглашени су за најперспективније спортисте у 2019. години.

У категорији најбољих спортских резултата награђени су рукометаш Вукашин Вујошевић (РК „Колубара“), Јана Белаћевић, која се бави бразилским цију-циуом, алпинисткиња Кристина Димитријевић и фудбалер Саша Јовановић.

За посебан допринос у развоју спорта и физичке културе награда „Јован Јоца Станковић“, коју предлаже Удружење педагога физичке културе, припала је пензионисаној професорки физичког васпитања Босилки Васиљевић.

Након доделе признања најуспешнијим појединцима и колективима у 2019. години, присутнима се обратио Бојан Синђелић, председник општине Лазаревац, који је захвалио свим спортистима на изузетним резултатима и обећао да ће улагања у спортисте бити настављена, како кроз стипендије, тако и кроз изградњу спортских објеката.

Т. К.

Бескраји детиње душе

Стваралаштво свестраног уметника кроз деценије обележили мотиви распећа Исуса Христа и правдољубивог Јова, док старе ципеле имају посебну улогу у његовој креативности

Као предуслов за стварање и уметнички доживљај стварности још у раном детињству мора да постоји потреба да се одговори на одређена питања, па је тако Душан Рајшић још као дечак, видеви слику распећа Исуса Христа у илустрованој Библији за децу, желео да открије и схвати шта је довело до тог догађаја. Неки од његових првих радова инспирисани су управо крстом и распећем Исуса Христа, а касније и старозаветним јунаком Јовом, борцем за правду.

— Као дете сам се затварао у свој свет и стварао, то ми је заиста био лек. Некад сам се потпуно затварао у свој цртеж. Одем у школу, на часове, кренем да преписујем са табле и одлутам. Почнем да украшавам прво слово и до краја часа га украшавам, никога не видим и не чујем. „Пробудим“ се тек кад зазвони — сликовито описује своје уметничке почетке Душан Рајшић, свестрани уметник и уредник ликовног програма Центра за културу Лазаревац.

Рано детињство памти по мирису боје и ланеног уља, присутних у његовој кући, пошто му је отац сликао. Сматра да је имао срећу што је нека своја размишљања, тескобе и страхове могао обрадити у форми цртежа.

Тема „Књиге о Јову“ је незаслужена патња праведника, његово искушавање и ћутање Бога који оклева да му помогне. Као опсесивна тема још из дечачких дана за Душана је била тема мучеништва и борбе за правду, што се поклопило и са ликом Дон Кихота, који је на неки начин обележио Рајшићево стваралаштво.

У месту из ког потиче, Госпићу, могло се наћи глине. Глина му је била при руци, наметнула се као материјал са којим је радио одмалена. Касније је радио са свим материјалима.

— Јова сам радио у теракоти у глини. За те фигуре се обично ради конструкција, а ја сам радио без ње зато што сам брз у тражењу решења. И онда уместо да та фигура хода, трчи, стоји, код мене углавном чучи, клечи, лежи. Јов и није фигура која стоји — он је или у молитви или у болу. Кад те нешто

мучи, у фигури се ослобађаш тих емоција и пребацујеш у глину, а она се још од Египта користи као лек — објашњава Душан.

Стварање Дон Кихота је тема која је дошла случајно. Требало је да по поруци направи скулптуру овог књижевног лика, али се то није реализовало. Свакако, наш саговорник не верује у случајности и он је захвалан данас на тим околностима, захваљујући којима је у тражењу решења за изглед скулптуре, нацртао много скица које су се у галеријама у Београду добро продале и захваљујући којима је могао своје старе ципеле коначно да замени новим.

Иначе, та прича о ципелама веома је интересантна као анегдота са једног часа на ликовном у школи у Дудовици у којој је Душан предавао. Са ученицима је играо фудбал, земља се није видела од снега, и у тој игри Ђон је отпао са ципеле. Деца су се смејала,

а он је Ђон привезао пертлама и вратио се кући. Данас на радионицама, старе ципеле које прикупља, имају свој лик и причу.

Његова судбина избеглог дечака из Хрватске, који је дошао у Београд на студије, не оставља никога равнодушним и услови у којима је живео у подруму ватрогасног дома Музеја 25. мај били су тежак период за њега. Живео је са пацовима и мишевима, али му је пријала самоћа. Жеља да се бави уметношћу била је јача од свих изазова са којима се сусретао. Радио је разне послове и у сваком проналазио могућност за креативност.

Како наглашава, не пати од тога да га називају великим уметником. Пронашао се у ономе што сада ради. Своју праву меру среће нашао је у свакодневном раду са малом децом кроз радионице у којима их уводи у свет уметности.

Он је и сам, како наглашава, остао вечито дете, јер је по њему незрелост битан сегмент стваралаштва. Својим највећим доприносом сматра то што наше мале суграђане учи да долазе у галерију и да се играју кроз креативност.

То је суштина његовог рада, а деца су на неки начин, као и он борци за правду, поготово она ометена у развоју, која су такође учесници Душанових радионица. Рајшић истиче да је основни зачин у стварању — љубав, и са децом ради из љубави.

М. Пауновић

Креативац

Кроз програме Модерне галерије, захваљујући Рајшићу, годишње прође око 4.000 деце. Ужива да децу кроз изложбу спроводи на једрењаку, који им је направио, као и да код њих развија креативност.

Шопинг-мол под отвореним небом ради непрекидно већ десетак година на имању земљорадничке задруге у стечају

Ако вам фали даска, овде је!

Кинеске дипломе, тестиране на коронавирус, дођеш, бираш, дипломираш! – својим промуклим, али зато необично продорним гласом, бечки гастарбајтер Горан из петних жила мами потенцијалне купце на бувљој пијаци у селу Шопић, наомак Лазареваца.

Ипак, уместо диплома, његова тезга препуна је гардеробе и разноразних ђинђува за које превезани трговац тврди да је већина направљена од чистог сребра. То што се и поред громогласне најаве овде ипак не могу пазарити сведочанства о завршеној школи, Горан објашњава својим малим лукавством.

– Маркетиншки трик, буразеру – с јасним ромским акцентом надмено се смејуће објашњава натурализовани Бечлија своју вешто осмишљену „подвалу“.

■ Рекламна магија

Шопинг-мол под отвореним небом ради непрекидно већ десетак година, на имању земљорадничке задруге у стечају, на месту где се на вашарима још увек продаје стока. На стотине уличних продаваца који се сваке недеље сјате на бувљачки сајам, врло добро знају да филозофија успешне продаје лежи у осмишљеном маркетингу и конкурентним ценама.

„Стигао је ваш савршен грудњак, један једини модел, а три начина ношења“! И поред тога што делује гротескно, реклама исписана црвеном фарбом, ћиричним словима различитих димензија, на парчету неправилно исцпане картонске кутије, ипак је привукла велики број дама.

„Ко приђе ближе, цена иде ниже“! „Купиш буре, гратис добијеш гаће“! „Ако вам фали даска, овде је“! „Бирај веш, ал' не чупај“! Са свих страна, готово хорски, продавци узвикују ону препознатљиву крилатицу којом примамљују муштерије: „Акција, акција, још мало па нестало“!

Овај јединствен бувљачки гламур употпуњује гласна музика. Репертоар је широк да задовољи свачији укус, од покојне Мице Трофрталке, преко Моравца, па све до Боре Чорбе и Неше Галије. Ту је и она неопходна арома да зачини мешавину вашарског штимунга и узаврелих страсти потрошачке грознице која влада у сваком кутку овог необичног места. На све стране шири се мирис

роштиља и тек провреле кафе, наравно, оне праве домаће, а турске.

■ Половни „Загор“

– У бутику „Сагни се“, кува кô у осињаку – открива нам још једно жаргонско име за овај јединствен тржни центар под отвореним небом Бобан Недић, иначе одличан познавалац бувљачких прилика.

Овде се може пазарити свакојака роба. Стари намештај, уметничке слике, половна, али и она ганц нова маркирана гардероба, сатови, алати, кућни апарати, накит, делови за рачунарску опрему...

– Половни „лебац“! – довикује испред камиона препуног бајатог хлеба његов продавац, непрекорно обучен у бели пекарски комбинезон.

Грлати продавац и на буђав хлеб даје гаранцију, тврдећи да свиње брже напредују баш од тог хлеба, не од свежег.

На продају су и цртани романи, на чијим су једноставним заплетима, у којима је на крају увек побеђивала правда, стасавале

генерације младих из старе Југе. „Загор Те-неј“, „Командант Марк“, „Ана четири пиштоља“, „Принц Валијант“, „Флаш Гордон“, „Чико“, „Текс Вилер“, и на крају и култна дружина „Алан Форд“, овде могу да се пазаре по веома приступачним ценама од десетак динара по комаду.

■ Кисеоник за ценкање

За мале паре могу да се набаве Еплови рачунари, електрошокери, војне униформе, ваздушне пушке, кинеске цигарете, босанска шкија, електричне клавијатуре, скије с гојзерицама приде, сличуге, индукциони ЈНА телефони, рамбо-ножеви, па чак и књиге, некада врло сликовитих наслова, попут оног „Шта још треба знати о туберкулози плућа“. Ту је и половни апарат за кисеоник, без тачно утврђене цене, спреман за ценкање.

– То ти је за онај вирус. Кад те стисне да можеш да дишеш. Реци кол’ко даш? Само 50 еврића за овол’ку скаламерију. Ниси реалан, мајке ми! Има и резервну маску! Исправан је сто посто. Користила га нека богата пензионерка из Аустрије. Немој да се правиш луд, видиш да је к’о нов... Мана је то што сам добар човек, ‘оћу д’ учиним, дај две ‘иљаде и носи – погодба се завршава на обострано задовољство.

Сваке недеље на хиљаде људи прође необележеним слепим улицима шопићанског бувљака, а бар једна трећина долази овде ради препродаје.

Бранислав Ненадовић Цртани важи за врхунског стручњака у препродаји бувљачке робе. У својој богатој, вишегодишњој каријери успео је до сада да препрода преко 1.700 различитих половних артикала, углавном сатова.

– Један сат марке „тисо“ платио сам само 200 динара. Добро сам зарадио и на „геокс“ сандалама. Пре две године пазарио сам 50 пари за 500 динара по комаду – открива своје најуспешније трансакције пасионирани накупац.

Како тврди бувљачки експерт, највише се заради на препродаји половне компјутерске опреме, али се и на сатовима може добро ућарити. На огласима купујем-продајем тренутно се у понуди налази преко 20.000 различитих сатова углавном купљених на бувљим пијацама широм Србије.

За разлику од препродаваца, Јован Ђокић, чије се имање граничи с бувљаком, развио је потпуно другачији бизнис. Отворио је врата свог дворишта и сада наплаћује паркирање. Цена је права ситница, 50 динара на сат. Од пет званичних паркинга, његов је најјефтинији.

– Када је почела сва ова лудница, нисам знао шта да радим. Прво сам пријављивао оне који су ми се паркирали под прозор. Кад то није имало ефекта, почео сам да их терам, а кад ни то није помогло, отворио сам породични бизнис. Сад сам пријављен, плаћам порез и правим планове за будућност – задовољно трља руке новопечени бизнисмен.

Најуносније трансакције треба „озваничити“ по пропису, како то у сличним приликама и доликује, у кафани уз чашицу ракије. На самом улазу налази се угоститељски објект сликовитог имена, „Орлово гнездо“. За штимунг ту је и музика. Дует „Фантастикус“, контрабас без једне жице и хармоника дугметара, на којој фали само неколико дугмића.

Д. Ђорђевић

Бриљант испод цене

На бувљаку је све могуће. Купити неку ствар вредну више хиљада евра за свега неколико стотина динара, али исто тако и богато платити робу која нема никакву вредност. Прича се да је дрес Ведрана Рожића, одбрамбеног играча шампионске генерације Фудбалског клуба „Хајдук“ из Сплита, недавно продат једном тамошњем колекционару за чак 1.800 евра. Наводно, ту исту вредну клупску мајицу сналажљиви препродавац претходно је пазарио на шопићанском бувљаку за свега 200 динара. Ко још није чуо за причу о ретком ножу који је продат за 6.000 евра. Или ону по којој је неки срећник пазарио гомилу, на први поглед безвредних ђинђува, међу којима се сасвим случајно нашао и бриљант вредан неколико хиљада европских новчаница. Прича се да су у Шопићу продате за мале паре и неке вредне слике чији су аутори чувени ликовни уметници Оља Ивањицки и Милић од Мачве. Наравно, у поверењу!

Претходница копова

Са 230.000 метара
бушења осамдесете
године 20. века
најплодоноснији
истражни период

Колубарски угљени басен прешао је дугачак пут од јамске експлоатације до рударског гиганта и годишње производње од око 30 милиона тона угља. У директној вези са планираним развојем копова, геолошка истраживања увек претходе рударским радовима. Током непуних 85 година званичног истраживачког рада геолози су примењивали различите технике истражног бушења и типове бушаћих гарнитура. Започета у источном делу басена, истраживања су се ширила и на лежишта са западне стране реке Колубаре. Појачане активности претходе почетку рада копова, а с обзиром на нови систем за хомогенизацију угља у западном делу басена, резултати вишегодишњих истраживања још више ће добити на значају.

– Геолошка истраживања од 1936. до 2019. године могу да се сматрају веома успешним. Укупно је истражено око четири милијарде тона геолошких резерви и ресурса угља, као и додатне количине пратећих неметаличних минералних ресурса, што је законска обавеза. Лежишта пролазе кроз исте фазе – од основних истраживања са ретком мрежом бушотина до детаљних испитивања и великог погушћења непосредно пред отварање копа. Узорци са терена директно иду у лабораторије у Вреоцима или на „Тамнава-Западном пољу“. Резултате обједињујемо у заједничкој геолошкој бази података како бисмо на крају пројектовали копове. Од почетне четири милијарде тона угља до данас је откопана око 1,1 милијарда – казао је Богољуб Вучковић,

главни инжењер ОЦ „Пројект“, који је историјат геолошких истраживања проучавао у оквиру писања свог магистарског рада.

Колубарски басен је настао пре пет-шест милиона година. Прве јаме отворене су крајем 19. века, али се радило без истраживања јер су потребе за овом сировином биле мале. Међутим, за озбиљну производњу било је неопходно да се прецизније испитају резерве.

Детаљна истраживања почињу 1936. године. Најпре су коришћени стари типови гарнитура за бушење са сачмом. Ручно или машинско покретање бушаћих шипки карактеристично је за доба пре Другог светског

рата. Бушотине су углавном биле лоциране у атару Вреоца. Након првих година рада геолози су делимично сагледали морфологију угљеног слоја. После Другог светског рата истраживања су настављена до данашњих дана. Вертикално истражно бушење са језгровањем са површине терена је основни и најчешћи вид истраживања.

Према подацима које је Вучковић сакупио и анализирао, од 1936. до 1949. године избушено је 206 бушотина са 14.500 метара бушења. Током овог уводног периода у површинску експлоатацију бушотине су углавном биле позициониране у

источном делу басена. Педесете године 20. века доносе пораст на 44.000 метара бушења, односно 546 бушотина. Са 83.000 метара током шездесетих година, истраживања се први пут шире и на западни део басена. Резултати су изузетно повољни. Док се јамски откопи sukcesивно затварају, фокус је на површинској експлоатацији. Седмдесетих је избушено 75.500 метара.

– Са више од 230.000 метара бушења осамдесете се сматрају најплодоноснијим периодом не само због обима бушења већ и због свеобухватности посла и припремама за отварање нових копова. Нагли пораст производње почетком девете деценије 20. века поклапа се са отварањем термоелектрана у Обреновцу – рекао је Вучковић, додајући да је током девдесетих обим бушења пао на 40.000 метара.

У првој деценији новог миленијума избушено је 32.000 метара. Обим истраживања се не повећава, али се већа пажња поклања опробавању и одређивању квалитета угља. Бушотине су махом распоређене по најважнијим коповима у датом тренутку. У другој деценији 21. века број расте на 732 бушотине са 55.000 метара. Мрежа бушотина најгушћа је била на „Западном пољу“.

М. Караџић

Истражно бушење на „Тамнава-Западном пољу“

Деценије кроз бројеве

За више од 30.000 геолошких дана на 12 истражних поља избушено је 7.050 бушотина са 580.000 метара бушења. Узели смо 35.000 проба. Пошто је свака рађена на бар десет различитих испитивања, извршено је преко 350.000 појединачних лабораторијских мерења. Може се рећи да је на свака четири дана по једна нова бушотина додавана укупном фонду геолошке грађе колубарског басена – сумирао је Вучковић податке, који су резултат рада свих геолога који су радили или раде у „Колубари“.

/// Фото: Милан Цвијетић

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд 658(497.11)[085.3]
ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА Србије Енергија Колубара ЕПС Енергија Колубара / главни и одговорни уредник Наталија Живковић. -
2017, бр. 1 (нов.) - . - Лазаревац : Електропривреда Србије, 2017- (Београд : Birograf comp). - 30 cm
Месечно. - Је наставак: Колубара (Лазаревац) = ISSN 1451-2890
ISSN 2560-5143 = ЕПС Енергија Колубара
COBISS.SR-ID 250299404

